

24/1984

A DOROBI "KADIC OTTOKAR"

terlingkutató csoport

1983.évi

JELENTÉSE A MUNKARÓL

Az 1983.évi munkáról szóló jelentésünket a következő

szerkeztségi elv szerint készítettük el:

I. Személyi, tárgyi feltételek

II. A végzett munka elemzése, értékelése munkaterületenként:

1. Barlangfeltáras
2. Allagmegőrzés, karbantartás
3. Dokumentációs tevékenység
4. Oktatási munka
5. Turák, kirándulások
6. Gyűjtőmunka
7. Idegenvezetés, turavezetés
8. Részvétel az MCBT rendezvényein

III. Kapcsolataink

I. Személyi, tárgyi feltételeink nem tartoznak a legjobbak közé. Csoportunk az 1983-as évben az előzőekhez hasonló nehéz évet zárt le. Sok gondot okozott az elmúlt 2 évben a tagság létszámának csökkenése, illetve a túl fiatal átlag-életkor; tapasztaltabb tagtársaink közül néhányan abbahagyták az aktív barlangkutatót, mások katonai szolgálatra vonultak be, s voltak, akik egyéb okokból szüneteltették a tevékenységet.

Ez a folyamat 1982-ben érte el a mélypontját, azóta a helyzet stabilizálódott, s 1983 év májusa óta létszámunk újból gyarapodott. Néhány régi tag is visszatért a csoportba, akik egy ideig a másik helyi csoportnál dolgoztak. Így most már elmondhatjuk, hogy az átmeneti nehézségek után taglétszámunk tekintetében rendben vagyunk, s sikerült olyan embereket megnyernünk, akik nagyon hasznosan segíthetik munkánkat.

Tárgyi feltételeink az elmúlt évben nem változtak az előzőekhez képest, csak az év végén folytatott megbeszélések hoztak nem változást. Az év során sajnos csak azt a nem túl jelentős összegű költségvetést érezhettük magunk mögött, amellyel évek óta rendelkezünk, s amely nem elegendő komolyabb felszerelés vásárlásának eszközítéséhez.

Technikai eszközeink elkoptak, elhasználódtak. Nagy nehézségekkel sem sikerült jó minőségű mászóköteleket szereznünk. A Sátorközi barlangnál tárolt alapfelszerelésünk teljes mértékig elpusztult a rongálások következtében. Mérőműszereink az utolsó darabig megsemmisültek, elveszttek, s ugyanarra a sorra jutottak szerszámaink is. A pusztítás olyan mértékű volt, hogy még a barlangból felhordott deszkaanyagot is ellopták, elvitték. Karbidlámpáink is megsemmisültek az utolsó darabig. Decemberben sikerült fenntartó szervünkkel, a dorogi József Attila Művelődési Központtal megállapodni, hogy a következő évben több támogatást kapunk, főként anyagban, eszközben a dorogi Szénbányák Vállalat támogatásaként. Ez lehet biztos záloga a következő évi munka várható eredményeinek.

II. A végzett munka elemzése, értékelése.

1. Barlangfeltáró tevékenység

Feltáró tevékenységet az elmúlt évben három területen végeztünk:

- a/Sátokpusztai barlangnál
- b/Pilisnyergyi víznyelőnél
- c/Andráslíka víznyelőnél

a/Legrégebben kutatott területünk a Sátorköpusztai barlang, ahol nagyon sok energiával sok év óta folytatunk kutatási tevékenységet. Sajnos a barlang adottságaiból következik, hogy teljes feltárást csak a legalsó, Kővirágtérlem felekét fedő, kb. 10-12 m vastag törmelék réteg eltávolítása után lehetne fogatosítani, ami szinte megoldhatatlan feladat, legalább is társadalmi erővel és gyenge felszereltséggel. A rongyos törmelék felhalmozása is veszélyeztetné az alsó terem látható szépségeit, s így le kell mondanunk erről a megoldásról is.

A rétegforrás vízfolyása mehtén feltárt "Kadic"-szakasz fölött az ácsolat meglazult, beomlott az állandó visszivárgás miatt. A helyette kialakított nagyobb méretű feszítő ácsolat sem változott be a hozzá fűzött reményeket: az oldalról érkező állandó vízfolyás hatására ez is meglazult, megmozdult. Hogy további veszélyt ne okozzon, kénytelenek voltunk a bedőlő ácsolatot, annak faanyagát kiszedni, s a járatot betakarni. Az itt felhalmozott bányafa korhadásával veszélyeztette a barlang levegőjének tisztaságát, ezért kiszállítottuk a külső járatokba.

A középső rész berogyása után a terem hátsó végében kinyílt egy hasadék, valószínűleg a terem aiját képező üledéktömeg mozgásának következtében. Ez a rész szintén egy szinte állandó visszivárgás alatt van, s ez az egyik kialakító tényezője. Meg kell azonban említeni, hogy ebben az évben májustól az barlang rendkívül száraz volt: a megszokott visszivárgásokat sem tapasztaltuk. Sajnos ez irányú méréseinket sem folytathattuk: a mélyszínten elhelyezett csepogésmérőinket március és május közötti időszakban történt sorozatos betörések, barlangfelnyitások következtében ellopták, szétörték. Az itt tapasztalt nyomok, eszközök alapján biztosra vehető, hogy a közelben állomásozó katonaság műszaki alakulatai részéről jelentkezett barlangunk iránt ilyen nagyfokú érdeklődés, de sajnos mindig csak távollétünkben. Megpróbáltunk tárgyalásokba lépni a parancsnoksággal, de kísérleteink nem jártak eredménnyel. A nyár folyamán ez a "jelenség" tovább folytatódott, a augusztusban meg kellett állapítanunk, hogy az ajtó zárszerkezete olyan sajnálatos sérüléseket szenvedett, amit csak komolyabb munkával lehet helyrehozni. Az ajtó elszállítása utáni javítási munkálatok több hetet vettek igénybe s csak késő őszre sikerült újból a helyére tenni, immár új zárszerkezettel ellátva. Ez alatt az itt történt felszerelést, anyagokat, használati tárgyainkat sajnos teljes egészében tönkretették, s ezért a lezárásig itt fel is függesztettük a további feltáró munkát.

b/A Pillányi viznyelő feltárási munkálatai ez évben is folytatódtak a lehetőségekhez mérten. A nagy mélységből, szűkületeken keresztül történő törmelékcszállítás nagy erőfeszítéseket

igényel, sok nehézséget okoz. Mindezek ellenére sikerült a "Reszelő" ág alatti végpontot újabb méterekkel mélyebbre szorítani. A kitöltés anyaga agyagos-törmelékes, bontása elég nehéz, mivel nagyon szilves, kemény. A kitöltő agyag ez évben szikkadt volt a hosszú izzó-lyes időszak következtében..

A barlang járatai egyre inkább kirajzolják a spirál formában lefelé csavarodó irányt, ami sajátos arculatot ad a barlangnak. A szűkületek alól a törmelék felszállítása rendkívül nehéz, többszöri átrakást és sok munkáskezet igényel egyszerre. Ezért a térkép alapján arra a megállapodásra jutottunk, hogy megkíséreljük az alsó részen oldalágként kifejlődött "Nagy-kupola" irányából megközelíteni az alsó végpontot. Itt a menyzetet felszakadás emeli 5-6 méter magasra, ahol összetöredezett, beékelődött szikladarabok alkotják a menyzetet. Ez a felszakadás megközelíti a felszínt. Célunk a felszín felől függőakknával megközelíteni a Kupola tervét, itt nyitva egy szállításra alkalmas függőakknát. Az akna mélyítését elkezdtük, s mintegy 4m mélységig jutottunk le a hideg idő beállta előtt, ami gyakorlatilag megállította a felszíni munkálatokat.

A területen a hóolvadás megindulása után, a fagyok felengedtével tudjuk folytatni a munkát.

c/

Az Andráslika víznyelő meglepetés volt számunkra: egyik napról a másikra alakult ki a függőlegesen lefelé vezető barlangszáj a Filisnyorgi víznyelő feletti platón.

Ez hívta fel a figyelmünket arra, hogy sokkal alaposabban vizsgáljuk meg a felszín minden pontját ezen a területen. A vizsgálódások eredményeképpen megállapítottuk, hogy két irányból egymással 36 fokos szöveget bezárva, keresztben két töbrörsor halad végig ezen a területen, mely az I. víznyelő alatti törésnél keresztezi egymást. A két irányból kialakult töbrök valószínűsítik a mélyben húzódó barlangi járatok, üregek irányát, melynek egyik ágán az I. víznyelőt találjuk, a másikon pedig az új, a II. sz./Andráslika/ helyezkedik el.

A víznyelő függőleges irányú, járata mintegy 8 m mélységig haladt lefelé, ahol a fenéken puha, jól fejthető üledék található. A déli és nyugati oldalról homokkőves-bauxitos keményebb kitöltés vezető szinte az üreg falát, ami jó állagú, kemény falazatot alkot.

A keleti és északi oldalak lazább törmeléket mutatnak.

A függőlegesen lefelé haladó járat gyengébb oldalfalai egy nyári zivatar utáni időszakban az EK-1 oldalon megiazultak, omlás következett be, melynek eredményeként az oldalak felszakadtak. Mivel ez a folyamat az ősz elején tovább folytatódott, a további feltáró munkával leállítottunk addig, amíg ácsolással az omló falakat megszilárdítjuk, biztonságossá tehetjük. Az őszi hideg idő beállta itt is véget vetett az ez évi feltárásoknak, melyeket a tavaszi időszakban folytatunk tovább. A munkálatok kilátásai nagyon biztatóak.

2. Állagmegőrzés, karbantartás.

Mindkét kutatási területünkön sok munkát ad az állagmegőrzés, a karbantartás.

a/A Sáterköpusztai barlangja sorozatos betörések nyomán rengeteg kárt szenvedett, s az illetéktelenül behatolók sok szemetet hagytak a barlang járataiban. Az alsó szinten a lenzállított bányakarhadása veszélyeztette a levegőt, ezért kiszállítottuk, mint már jeleztem is. Ezek után sor kerülhetett a járatok fokozatos kitisztítására, amely munka még most is tart.

A látogatások legmegdöbbentőbb "hagyatéka" a számos összetört borostüveg, amellyel a barlang szinte minden részében találkozhatunk. Az üvegszilánkok balesetveszélyes voltán kívül elgondolkodtató, hogy egyes túrázó csoportok ide is alkohollal jöttek le, s úgy látszik, ennek veszélyei sem riasztják őket. Egyszerűen érthetetlen az ilyen felelőtlen viselkedés, főként a felelős csoport illetve túravezetők részéről!

A szemét eltávolítása, a az ajtó javítása után elkezdtünk újból berendezkedni: pótolni a hiányos felszerelést. /Itt a sok látogató miatt szükséges védőruhákat, sisakokat tárolni; /Újból fogadtunk látogató csoportokat, kutatókat, diákokat egyaránt. Az alsó terembe vezető vaslétra kötéseit kicseréltük, hogy az esetleges elhasználódás balesetének veszélyét kiküszöböljük.

A bejárati ajtó feletti ablak szintén erősen megrongált betonkeretét kell a fagyok elmúltával visszabetonozni, kijavítani.

b/ A Barlangi-barlang ajtaja szintén rongált, lezárása ma sem megoldott. Pedig itt is nagyon sokféleképpen próbálkoztunk a látogatóknak szanitetésével: az ajtó végleges megromlására után a lecsukott ajtóra több köbméter földet, törmeléket rakunk, hogy így próbájuk megvédeni. Még ez is hátántalannak bizonyult: "gondos kezek" elhánták a törmeléket, s újból bejártak a barlangba.

A járatok lezárását itt is meg kell oldanunk a jövőben, s itt is járattisztításokkal gondoskodni a barlang allagának megővéséről.

Nagyon sajnálatos, hogy minden erőfeszítésünk ellenére ez a kicsi, de rendkívül szépségű barlang teljesen pusztulás kezde- bére érkezett el: barbár, bár mindenképpen hozzáértő kezek a legszebb képződményeket, kristályokat sorra letördelték, szét- vették. Már csak a legfelsőbb üregek rejtettebb részein láthatjuk a jellegzetes tús-ágas kristályhalmazokat, a barlang egykori kincsét.

Ezt a feladatot a tervezett kutatás mellett feltétlen meg kell oldanunk. A tavaszi időszakban, illetve az év elején itt megindított feltárással talán ezt a munkát is megkönnyítik a eredményre vezetnek.

c/

Feltétlen szükségünk látszik a Kis-Strazsa hegyi barlangbarlang, fűskész/ lezárása is. Az üregeknek nevet adó jellegzetes kristályok nagy része itt is elpusztult, fogy. A barlang végső lepusztulása előtt célszerű lenne lezárni. Ez évben szeretnénk megoldani ezt a feladatot is.

d/

A Pál-syerről viszonyló mellett kialakított kutatónéz is nagyon üregesnek, korhad. Már az elmúlt évben is sok javítást kellett itt eszközölni: a barlangszáj feletti rakodóállványt kicserélni, mivel rothlott, több helyen beszakadással fonyogott. Ki kellett cserélni a sz. üreg feletti hidat, s körben a kerítést. Ezek a javítások meg történtek, tavasszal a ház javítását tervezzük. Felmerült egy új ház készítésének gondolata is, melyhez a Prima Parkerdő Vállalat segítségét reméljük. Ez a ház megoldaná a tárolás gondját ugyan- úgy, mint a sz. fűskész helyek bővítésének kérdését is.

3. Dokumentációs tevékenység

A dokumentációs munkában kitűzött céljainkat nem sikerült megvalósítani. Nem készült újabb térkép, csak a régiak kiegészítése történt meg./Pilisnyergi víznyelő/

A fotóanyagból csak a csoportélet dokumentációja gazdagodott, új barlangrészek fotózására nem került sor a feltárások lelassulása miatt.

8 mm-es mozgófilm szerelnék megörökíteni munkánk eredményeit, a barlangok szépségeit, a csoport munkáját. Ennek első tükercsei elkészültek, de ez a munka még több hetet, hónapot vesz igénybe. A barlangokban végzett műszeres megfigyelések nem fejeződtek be melynek oka, hogy a szükséges műszerek az év folyamán elvesztek, eltűntek. Eddig még újakat szerezni nem volt módunkban, ezen a téren is csak az 1984. év hozhat előrelépést.

Munkánkat a fenntartó szerv által előírt szakköri naplóban is dokumentáljuk.

4. Oktatás, képzés

Oktatás minden évben rendszeresen folyt csoportunknál, első sorban saját erőnkre alapozva, s nagy mértékben főgyelenbe véve az önképzés lehetőségeit. Fiatal csoporttagjainkkal igyekeztünk elméletben és gyakorlatban egyaránt elsajátíttatni a legalapvetőbb ismereteket.

Beszélgetések, havi egy alkalommal szervezett előadások során ismerkedhetnek meg a fiatalok a barlangképződés folyamatával, típusaival; a kőzetek és ásványok világával; a magyar barlangkutatás történetével, nevezetesebb barlangfeltárásokkal.

Mindenki elsajátította az alapfokú elsősegélynyújtási ismereteket, a barlangi mentés alapjait.

Nagy sikere van minden évben a sziklamászás technikai ismereteinek, mindenki szívesen gyakorolja a mászástechnikai tudnivalókat.

Fontosnak tartottuk az alapfokú tájékozódási ismeretek elsajátítását, a térképészeti alapismereteket.

Az előadásokat, beszélgetéseket a csoport idősebb, tapasztaltabb tagjai vezették, illetve külső szakemberek bevonásával szerveztük.

Minden csoporttag megismerkedik a Sárorkői barlang történetével, legfontosabb jellemzőivel, látnivalóival, hogy az érdeklődő látogatókat vezetni, kiérteni tudja.

5. Túrák, kirándulások

Munkatervünk szerint havi egy alkalommal szerveztünk túrát, kirándulást barlangban illetve felszínen. A területünkhöz közelebbi túrákat valósítottuk meg; ennek oka a tagság összetételének a diák- és az utazási költségek emelkedése volt.

Túrákat a következő barlangokban tettünk:

Pilis hegység barlangjai: minden elérhető barlang, kivéve a Legény-barlangot

Csercsé: Pisznice, Bajóti barlangok, Sárkánylyuk és környéke

Budai hegység: Pál-völgyi barlang, Mátyáshegyi barlang.

Aggtelek-Jónvárfő

A felszínen a Pilis és a Budai hegység legjobb részeit túráztuk be, valamint a Soproni hegységet.

6. Gyűjtőmunka, megfigyelések

Gyűjtőmunkánk tervezett területe az ásvány- és kőzetgyűjtés, valamint az ilyen lelőhelyek feltárása, megismerése, szükség esetén védelembe helyezése, leletmentés. /Bejelentés az OTVH felé./
Különböző célunk a dorogi szénmedence ásványkincseinek, kőzeteinek minél teljesebb feltárása és bemutatása, különös tekintettel a barlangi ásványokra, kőzetekre, kristályokra, képződményekre. Evekig gondot okozott a gyűjtött anyag tárolása, bemutatása. Ez évben ez is megoldódik: a bányász emlékház ad otthont a gyűjtőműnek.

A barlang élővilágából minden évben szívesen és érdeklődéssel figyeltük a denevérek megjelenését, gyakoriságát a Sätorkőpusztai barlangban. Általános tapasztalataink szerint egyenletes megjelenéssel adott számú, nem túl népes kolónia él itt. Az elmúlt év március-április hónapjaiban megváltozott a helyzet: az addig szórványosan előforduló állatok helyett fűrtökben lógó, közel 20-30 egyedet befogadó kolóniát láttunk feltűnni. Április végén eltűntek, a csak az eredeti néhány egyed maradt. Ez a jelenség azért is magára hívta a figyelmet, mert az elmúlt 25 év alatt mindössze egy ízben fordult elő.

7. Idegenvezetés, vendégek fogadása

Idegenvezetői feladatokat a Sátorkőpusztai barlang területén látunk el. Általában tavasszal-ősszel havonta 2, egyéb időszakokban havi 1 alkalommal fogadunk látogató csoportokat, főként más kutatócsoportok, diákok, turista érdeklődők, valamint a környező területek üzemének fiataljait keresik fel a barlangot. Igen jelentős létszámmal képviseltetik magukat a környékbeli általános és középiskolák tanulói, ODOT csoportjai, akik egyre jobban felfedezik ezt a barlangot. A megye középiskolái közül rendszeres látogatóink a tatai Eötvös Gimnázium, a komáromi Jókai Gimnázium, valamint a tatabányai, tatai Szakmunkásképző Intézet diákjai.

A dorogi József Attila Művelődési Központtal közösen egy évben 2 alkalommal szervezünk nyílt turát a Sátorkői barlanghoz, illetve a Klastrom-Pilisnyereg-Feketehegy útvonalon.

Evente 1 alkalommal szervezünk immár hagyományként egy közös családi turát, játéknapot a Strázsahegyen a dorogi Sziklamászók és a Turista Egyesülettel együtt, melynek során bemutatókra, közös programokra, barlanglátogatásra is sor kerül.

1989. júniusában Esztergomban rendezték meg a megyei turisztikai találkozót, melynek során a Sátorkőpusztai barlangot is megtekintették az érdeklődők. Közel 300 fő volt kíváncsi a barlangra.

8. Részvétel az MKBT rendezvényein

Csoportunk a gondok, problémák miatt csak minimális mértékben képviseltette magát az országos különböző rendezvényein. Sajnos az adott időszakban ennél többre nem jutott az erőnközi. Csoportunkból 2 fő tagja a választmánynak, 1 fő a fegyelmi bizottságnak. /Igaz, hogy évek óta nem kapott semmi megbízatást/ Létszámunknak megfelelően vettünk részt a küldöttközgyűlésen, az országos vándorgyűlésen 1 fő képviselte csoportunkat. Ez évben ez irányú tevékenységünket is szélesíteni szándékozunk.

9. Kapcsolataink

Együttműködő partnereink közül a legjelentősebb a testvérbeszólás a dorogi Sziklamászókkal, évek óta jó együttműködéssel dolgozunk közös területünkön. Szakmai segítséget nyújtanak a fiatal kutatók technikai képzéséhez, közös rendezvényeink vannak, szívesen segítenek esetenként a feltáró munkában is.

Ugyancsak kialakult jó kapcsolatunk van a dorogi természetjárókkal, a nyugatmagyar vezetőivel is.

Segítségükkel tudjuk évről évre megoldani a túravezető képzést, s ők biztosítanak anyagot és vizsgáztatókat a bronzjelvényes és ifjúsági túravezetői vizsga letételéhez. Ezt az idén is folytatni kívánjuk.

Jószomszédi a kapcsolatunk a tatabányai kutatókkal, akik több esetben nyújtottak szakmai segítséget számunkra, s vettünk részt közös munkában.

Rendeződtek kapcsolataink a helyi másik csoporttal is: fogadjuk látogatásaikat kutatási területünkön, néhány alkalommal szerveztünk közös túrát, közös munkát.

Támogatónk, segítők évek óta a Pilisi Parkerdő Gazdaság, segítségüket csak köszönet illeti.

1984. évi munkatervünket a fenntartó szervünk, a dorogi Lászlókné Vállalat József Attila Művelődési Központja december 29.-én elfogadta, melynek alapján folytatjuk ez évi munkánkat.

Dorog, 1984. február 10.

Madaras Istvánné

csoportvezető

M e l l é k l e t

Csoportunk létszáma:

Felnőtt tagság: 26 fő

Ifjúsági és serdülő: 31 fő

Összesen: 57 fő

A végzett tevékenység összegzése:

Munka:	munkanap	munkaóra	létszám
Feltárás	81	648	375 fő
Karbantartás	18	108	118 fő
Oktatás	16	34	360 fő
Túra barlangban	6	62	288 fő
felszínen	8	64	321 fő
Látogatás	60	311	526 fő